

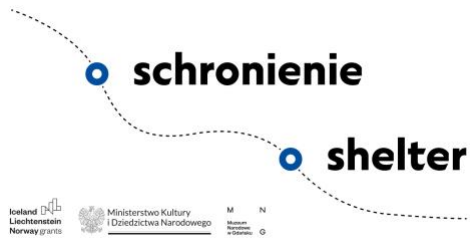

Migracje klimatyczne

prof. UAM dr hab. Izabella Main

W związku z katastrofą klimatyczną coraz większa część naszego globu nie nadaje się do zamieszkania – ze względu na ekstremalne zjawiska pogodowe i ich konsekwencje życie tam staje się dla ludzi niebezpieczne. Zmusza ich to do migracji w obrębie swojego kraju, do bezpiecznych sąsiednich krajów lub na inne kontynenty. Współcześnie problem ten dotyka dziesiątki milionów osób, a szacuje się, że w najbliższych dekadach nawet 40% ludności świata może być zmuszonych do migracji klimatycznych. Zjawiska prowadzące do migracji klimatycznych mogą być nagłe i gwałtowne, np. tajfuny, jak też długotrwałe i nasilające się susze, zasolenie wody czy opady. Państwa wyspiarskie takie jak Malediwy narażone są na regularne zalewanie, skutkujące śmiercią ludzi oraz zniszczeniem budynków i infrastruktury. Czasem zmiany długofalowe nie są bezpośrednim zagrożeniem życia, jednak wpływają na jego jakość, zdrowie i dobrostan ludzi, gdyż np. uzyskują oni mniejsze dochody z powodu gorszych warunków pogodowych. Z tego względu migracje klimatyczne mogą być postrzegane jako migracje ekonomiczne. Co więcej, czynniki środowiskowe, ekonomiczne, polityczne lub też społeczne wielokrotnie się nakładają czy wręcz wzmacniają i powodują decyzje o migracji.

Na konsekwencje zmian klimatycznych niektóre kraje narażone są bezpośrednio, inne, jak Polska, mogą doświadczyć migracji klimatycznych dwutorowo: wewnątrz i zewnątrz. Te pierwsze dotyczą terenów objętych długofalową suszą oraz migracji z miast, w których niektórzy mieszkańcy nie będą mogli bezpiecznie przebywać w związku z coraz bardziej odczuwalnymi skrajnie wysokimi temperaturami. Migracje zewnętrzne obejmą osoby przybywające do Polski z krajów, w których warunki środowiskowe staną się bardziej dotkliwe. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka i wiele późniejszych międzynarodowych paktów i rezolucji podkreślają uniwersalne prawo człowieka do życia. W ich świetle, gdy ludzie nie mogą żyć bezpiecznie w swoich krajach, powinni mieć prawo do migracji, w imię

zasady równości i sprawiedliwości. Z punktu widzenia jednostki ludzkiej to absolutny przypadek, w jakim miejscu na ziemi się urodziła, a społeczności w innych miejscach winny ją wesprzeć w zapewnieniu jej podstawowych potrzeb życiowych: dostępu do wody, powietrza, żywności, schronienia i realizacji prawa do ochrony godności i zapewnienia sprawiedliwości. Dziś wiemy, jak znaczna część ludzkości żyje w skrajnym ubóstwie, częściowo wiążącym się z prosperity w naszej części świata.